



<b>Utvalg</b>	<b>Utvalgssak</b>	<b>Møtedato</b>
Lofotodden nasjonalparkstyre	8/24	13.03.2024

## **Delegering av myndighet til nasjonalparkforvalter - Lofotodden nasjonalparkstyre**

### **Forslag til vedtak**

Lofotodden nasjonalparkstyre delegerer myndighet til nasjonalparkforvalter i henhold til styrets vedtekter og forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark.

Lofotodden nasjonalparkstyre gir nasjonalparkforvalter myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Søknader etter verneforskriftens §§ 3, 7, 9 og 10 og etter naturmangfoldloven § 48
  - a. når vedtakene innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalparkstyret dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
  - b. når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalparkstyret i tilsvarende saker og
  - c. når forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
2. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlige forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
3. Søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalparkstyret.
4. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
5. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.
6. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

Ved tvil skal nasjonalparkforvalter drøfte saken med styreleder. Dette skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter treffer delegert vedtak i saken. Alle delegerte vedtak skal meldes opp som referatsaker i styremøte.

Praksis og reglement for delegering av myndighet til forvalter evalueres våren 2025.

# Saksprotokoll i Lofotodden nasjonalparkstyre - 13.03.2024

## Behandling

## Vedtak

### Styrets vedtak - Enstemmig

Lofotodden nasjonalparkstyre delegerer myndighet til nasjonalparkforvalter i henhold til styrets vedtekter og forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark.

Lofotodden nasjonalparkstyre gir nasjonalparkforvalter myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

- 1.Søknader etter verneforskriftens §§ 3, 7, 9 og 10 og etter naturmangfoldloven § 48
  - a.når vedtakene innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalparkstyret dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
  - b.når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalparkstyret i tilsvarende saker og
  - c.når forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
- 2.Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlige forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
- 3.Søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalparkstyret.
- 4.Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
- 5.Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.
- 6.Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

Ved tvil skal nasjonalparkforvalter drøfte saken med styreleder. Dette skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter treffer delegert vedtak i saken. Alle delegerte vedtak skal meldes opp som referatsaker i styremøte.

Praksis og reglement for delegering av myndighet til forvalter evalueres våren 2025.

## Bakgrunn

Oppdaterte vedtekter for Lofotodden nasjonalparkstyre ble tilsendt i brev fra Miljødirektoratet datert 30.01.24. Vedtektene for nasjonalparkstyret, fastsatt 19.01.24, gir bestemmelser for styrets myndigheter og oppgaver.

I punkt 6.3 står følgende om delegering av myndighet til forvalter:

«Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
2. Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:
  - a. når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
  - b. når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og
  - c. når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
4. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalpark-/verneområdestyret.
5. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
6. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.
7. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

*Beslutningen om å delegerer myndighet til forvalter må gjøres skriftlig og det må fremgå hvilken delegert myndighet forvalter har. Beslutning om delegert myndighet skal publiseres på nasjonalpark-/verneområdestyrets nettsider.»*

### **Grunnlaget og vurdering for avgjørelsen**

Delegering av myndighet innebærer at et organ eller en person som i utgangspunktet ikke hadde myndighet (kompetanse) til å treffe avgjørelse, får tildelt slik kompetanse. Nasjonalparkforvalter vil dermed kunne fatte vedtak og beslutninger på vegne av nasjonalparkstyret. Forvalter har imidlertid ansvar for å forholde seg til styret som sin overordnede, og delegeringsreglement besluttet av styret.

Delegering av myndighet vil først og fremst redusere saksbehandlingstiden til styret, og gi søkere raskere svar på sine henvendelser. Delegering vil videre avlaste styret for kurante saker, der verneforskrift, forvaltningsplan eller etablert forvaltningspraksis gir føringer for utfallet av søknadsbehandlingen. Forvaltningsplanen er pr. dags dato under utarbeidelse, og ennå ikke vedtatt. I bestemmelser der det vises til retningslinjer i forvaltningsplan vil nasjonalparkforvalter ikke har delegert myndighet før en godkjent forvaltningsplan foreligger. Forvalter kan likevel gis delegert myndighet dersom styret har etablert forvaltningspraksis som gir føringer utfallet i saken.

Når kan det gis det delegert myndighet til forvalter?

- **Saker etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel**

Verneforskriftens §§ 7, 8 og 9 gir spesifiserte bestemmelser for når forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til ferdsel eller motorferdsel.

For motorferdsel gis det klare føringer i forskrift for når forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til motorferdsel. Videre har forvaltningsmyndighet gitt ytterligere beskrivelse av hva bestemmelsene omfatter i utkast til forvaltningsplan. Merk at denne ikke ennå er vedtatt og derfor ikke gjeldende. Det er generelt få søknader om tillatelse til motorferdsel.

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier og stier, og det er sykkelforbud på to stier i nasjonalparken. Ellers er det i verneforskriften ikke gitt reguleringer på andre ikke-motoriserte ferdselsformer i privat regi.

Større arrangement er søknadspliktig, og kan bare tillates dersom aktiviteten ikke er i strid med verneformålet. Det er opp til styret å vurdere terskelen for når aktivitet er i strid med verneformålet, og det er naturlig at dette vurderes i forvaltningsplanen. For organisert ferdsel står det at forvaltningsmyndighet kan etter søknad gi tillatelse til organisert ferdsel som ikke kan skade naturmiljøet, og at nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen. For at forvalter skal gis delegert myndighet til å behandle søknader om organisert ferdsel, må det fastsettes retningslinjer med klare føringer for søknadsbehandling.

- **Saker etter verneforskriftens øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48**

Verneforskriftens § 3, fjerde ledd:

Nasjonalparkstyret kan etter søknad gi tillatelse til bl.a. ombygging, mindre utvidelse, gjenoppføring etter naturskade, mindre tiltak, sikringstiltak, skilting og merking langs sti, oppføring i forbindelse med fiskeri og landbruksdrift, bruksendring, rivning, utlegging av flytebrygge og utsetting av saltstein, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen. Ordlyden tilsier at forvalter kan gis delegert myndighet når det enten foreligger en etablert forvaltningspraksis, eller når en ferdigstilt forvaltningsplan foreligger.

Verneforskriftens § 5:

Styret kan etter søknad gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.

Verneforskriftens § 6:

Styret kan etter søknad gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Verneforskriftens § 10:

Styret kan gi tillatelse til bruk av droner når dette ikke er i strid med verneformålet. Det foreligger en etablert forvaltningspraksis på behandling av søknader om bruk av drone.

Forvaltningen har hatt en restriktiv holdning til bruk av drone. Tillatelse har først og fremst blitt gitt til profesjonelle aktører som har som mål å dokumentere og fremme verneverdiene og naturverdier i nasjonalparken, eller til beitenæring ved behov for tilsyn. Styret har gitt avslag på søknader om bruk av drone til rekreasjonsbruk, til filming av friluftsliv eller til produksjon av film til rent kommersielle formål. Styret har normalt

behandlet en del søknader om bruk av drone i løpet av ett år, og det er behov for en mer effektiv saksgang i slike saker.

#### Generell dispensasjon etter verneforskriftens § 11 jf. Naturmangfoldloven § 48

Forvaltningsmyndighet kan gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 når det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Bestemmelsen er tenkt som en sikkerhetsventil for forhold som ikke er tatt høyde for i verneforskriften.

Når vedtaket innebærer en fornying av tidligere dispensasjon eller når det er etablert en forvaltningspraksis i lignende saker, kan myndigheten delegeres til forvalter.

- **Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.**

#### Vedtak etter Naturmangfoldloven § 69 – 71:

Ved overtredelse av regelverk kan nasjonalparkstyret pålegge stans eller retting av ulovlig handling. Dette kan være pågående graving, bygging eller hogst som ikke er omsøkt. Dersom handlingen er i samsvar med regelverk, men medfører vesentlig uforutsette konsekvenser for naturmangfold, kan styret pålegge den ansvarlige å utføre tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper.

Dersom pålegg ikke blir etterkommet eller dersom det ikke kan påvises en ansvarlig, kan styret selv sørge for at tiltak blir iverksatt dersom det haster av hensyn til naturmangfoldet. Direkte gjennomføring vil si at styret gjennomfører tiltak selv, på egen eller den ansvarliges regning.

I slike saker er tid en viktig faktor. Derfor er det åpnet for at forvalter kan gis delegert myndighet til å treffe vedtak, så lenge dette gjøres i samråd med styreleder.

- **Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalparkstyret**

Dersom det er forhold som tilsier at tiltak ikke kan gjøres innenfor fastsatte frister, kan det være behov for å endre frister fastsatt av nasjonalparkstyret. Endring av frister må anses som kurante saker, i og med at forutsetningene for tillatelsen ellers er de samme.

- **Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd**

Fristen for å klage på et vedtak er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part eller når vedtaket er kunngjort offentlig. Klageinstans kan i særlige tilfeller forlenge klagefristen før den er utløpet.

- **Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.**

Styret kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. I slike saker er tid en viktig faktor, og det er derfor åpnet for at styret kan delegere myndighet til forvalter.

- **Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.**

Overtredelsesgebyr er en forvaltningssanksjon som kan ilegges privatpersoner og foretak som en reaksjon på brudd på bestemmelser angitt i naturmangfoldloven § 74. Det er Miljødirektoratet som har myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr. Denne sanksjonen kan brukes for å reagere på brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, forskrifter etter loven og bestemmelser i enkeltvedtak etter loven.

Overtredelsesgebyr regnes som straff og er en alternativ reaksjon til politianmeldelse for oppfølging i straffesporet. Ved overtredelser av regelverket må forvaltningen ta stilling til om saken skal politianmeldes eller om det i stedet bør ilegges et overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr regnes generelt sett som en mildere reaksjon enn politianmeldelse (oppfølging i straffesporet).

Politiet og påtalemyndigheten skal prioritere å følge opp lovbrudd som er av alvorlig karakter, eller som ikke anses å kunne sanksjoneres tilstrekkelig av forvaltningen. Ved lovbrudd som forvaltningen har forutsetninger for å avdekke og sanksjonere på en tilstrekkelig måte, skal forvaltningssporet benyttes, f.eks. med ileggelse av overtredelsesgebyr. De alvorlige bruddene på naturmangfoldloven skal derfor fortsatt politianmeldes.

Overtredelsesgebyr er aktuelt for de overtredelsene som vurderes som mindre alvorlige, men hvor det er viktig for etterlevelsen av regelverket at det kommer en reaksjon. Det er i tillegg en forutsetning for å gi overtredelsesgebyr at saken er tilstrekkelig opplyst slik at det ikke er uklarheter mht. hva som har skjedd eller av hvem.

Ileggelse av overtredelsesgebyr bør skje raskt, slik at overtrederen får en rask reaksjon. Dette vil virke mer preventivt enn om overtredelsesgebyret kommer lenge etter at lovbruddet er gjennomført. Styret kan delegere til sine forvaltere adgangen til å sende over saker til Miljødirektoratet med sikte på overtredelsesgebyr. Miljødirektoratet anbefaler at dette gjøres for å sikre en mest mulig effektiv saksgang.

### **Konklusjon**

Forvalters anbefaling er at styret vedtar et delegeringsreglement iht. vedtektene. Behovet for delegert myndighet etter spesifiserte dispensasjonsregler gjelder etter forvalters vurdering først og fremst verneforskriftens §§ 3, 7, 9 og 10. Delegering vil gi en mer effektiv saksgang, og vil avlaste styret for kurante saker, der verneforskrift, forvaltningsplan eller etablert forvaltningspraksis gir føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.

I delegeringsreglementet er det lagt opp til at forvalter gis delegert myndighet til å behandle søknader etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48 når forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen. I bestemmelser der det vises til retningslinjer i forvaltningsplan vil nasjonalparkforvalter ikke har delegert myndighet før en godkjent forvaltningsplan foreligger. Forvalter kan likevel gis delegert myndighet dersom styret har etablert forvaltningspraksis som gir føringer utfallet i saken.

Forvalter foreslår en evaluering av ordningen våren 2025.

**Vedlegg:**

- 1 Vedtekter nasjonalpark- og verneområdestyrer - januar 2024

**Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:**

Verneforskrift for Lofotodden nasjonalpark:

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2018-06-22-1001?q=lofotodden>